

آزادی مشروط (۱)

در حقوق بلژیک

نظر به مقرراتیکه در بلژیک در جریان است هر کس که بیک یا بچند مجازات محکوم شده باشد خواه مجازات حبس با کار یا حبس مجرد یا حبس تأدیبی باشد در صورتیکه نلت مجازات در حق او اجرا شده و زاید بر سه ماه حبس شده باشد میتواند با شروط معینی از حبس آزاد شود هر گاه محکوم سابقه محکومیتی که مشمول مقررات تکرار جرم باشد داشته باشد در صورتیکه دو نلت مجازات در حق او اجرا شده و بالنتیجه زاید بر ششماه زندانی شده باشد میتواند با شروط مخصوص به آزادی مشروط نایل شود.

هر گاه کسی محکوم بحبس دایم شده باشد وقتی میتواند از قانون آزادی مشروط استفاده نماید که زاید برده سال زندانی شده باشد و هر گاه محکوم نام برده سابقه محکومیت قانونی نیز داشته باشد قبل از اینکه زاید بر ۱۴ سال از مدت حبس او بگذرد نمیتواند از قانون آزادی مشروط استفاده نماید. آزادی مشروط باشخصی داده میشود که اصلاح اخلاق و رفتار خود را ثابت نموده و استحقاق خود را به آزادی مدال نمایند. دلایلی که محکوم برای اثبات اصلاح حال خود تهیه نموده بساید مورد مذاکره واقع و همچنین سوابق ادوئل و موجبات محکومیت و وضعیت روحی و اخلاقی و وسائل معیشت و زندگی که محکوم برای خود پس از خروج از زندان تعیین نموده نیز باید در نظر گرفته شود در صورتیکه مدت محکومیت زاید بر ۳ ماه باشد پس از آنکه بدایتی که به تعقیب جزائی اقدام نهوده در ظرف ۱ هفته از تاریخ اجرای حکم محکومیت جزائی یاد داشتی حسابی از سوابق محکوم و وضعیت اخلاقی او بمدير کل اداره محاسب میفرستد اداره زندان نیز ملاحظات خود را راجع به اخلاق و رفتار وی ارسال میدارد خلاصه یاد داشت و ملاحظات در اداره کل محاسب در دفتر مخصوص ثبت میشود

گاهی شخص محکوم پس از ورود بزندان در ظرف مدتی اخلاق و رفتار خود را اصلاح میکنند با استعداد مخصوصی حرفه و صنعت یاد میگیرند درستکاری و طرز کار و رفتار و گفتارش طوری است که دیگر جای نگرانی از وی باقی نیست و مستحق مکافاتی نیز میباشد مقننین نوع پرور مساعدت خود را از این قبیل محکومین مضایقه نکرده و میگویند در صورت مفروضه محکوم باید با شروط و قیودی از زندان موقت خارج شود و اعمال و افعال او مدتی در خارج از زندان نیز تحت نظارت و مراقبت قرار یابد هر گاه در مدتی که آزاد بوده حرکت خلافی از وی مشهود نگردد آزادی دایم و مطلق باید باو داده شود این عقیده مبنی بر حکمت میباشد زیرا عمده مقصود از مجازات حبس تأدیب شخص محکوم و یا حفظ جامعه از ضرر و زیان وجود او میباشد و در صورتی که این دو علت از بین برود دیگر وجهی برای حبس باقی نخواهد بود.

بدو این فکر در انگلستان پیدا شده و متدرجاً از آنجا بکشورهای سوئیس و اتریش و هنگری و آلمان و ایتالی و هولاند و سوئد و نوروژ و غیره سرایت کرده است.

آزادی مشروط محکوم بکشور فرانسه نیز بموجب قانون ۱۴ اوت ۱۸۸۵ وارد گردیده است.

(۱) مطالب این مقاله از منابع ذیل اخذ شده است

۱ - قانون ۳۱ مارس ۱۸۸۸

۲ - قانون ۱۹ اوت ۱۹۲۰

۳ - قانون ۲۴ ژوئیه ۱۹۲۳

۴ - فرمان ۱۷ ژانویه ۱۹۲۱

۵ - Garraud

۶ - قانون ۲۶ نوامبر ۱۹۲۶

مدیر کل اداره محاسب برای تکمیل اطلاعات خود راجع بسابقه زندگی و وسایل معیشت محکوم و روابط او با خانواده اش و وسائل زندگی خانواده نامبرده از مأورین محلی و بنگاه های خیریه و کمیته های حمایت و غیره میتواند استعلاماتی نماید در صورتیکه دلایل کافی برای اصلاح احوال و بالنتیجه برای آزادی محکوم وجود داشته باشد مدیر کل پس از اظهار عقیده اوراق را به کمیسیون اداری زندان ها (۲) میفرستد خلاصه از مندرجات دفتر اخلاق محکومین نیز ضمیمه میشود. کمیسیون اداری عقیده خود را مدلا و موجهاً ذیل ورقه نوشته پرونده را باداره مرکزی در وزارت عدلیه میفرستد اداره مذکوره هر گاه نقصی در تحقیقات مشاهده کند میتواند آن را تکمیل نماید و پس از تکمیل آن و کسب عقیده بار که که امر جزائی را تعقیب کرده عقیده خود را مینویسد و پرونده را نزد وزیر عدلیه میفرستد وزیر عدلیه پس از ملاحظه پرونده در صورتیکه مقتضی بداند حکم آزادی مشروط محکوم را میدهد. علاوه بر شروط عمومی ممکن است برای هر محکوم متناسب وضع و حال خود شروط خاصی نیز مقرر شود شروط خاصه ممکن است با کیفیات مخصوص هر قضیه و اوضاع و احوال مختصه بان و هم چنین علل و موجبات محکومیت ارتباط داشته باشد مثلاً ممکن است شرط شود که محکوم در فلان محل نباید اقامت کند و اینکه در فلان محل باید اقامت نماید محکومین مشغول خدمت ارتشی را نمیتوان با اقامت در محل معینی مکلف نمود مگر اینکه مدت خدمتشان خاتمه یافته باشد حکم وزارتی حاکی از اعطای آزادی مشروط بوسیله مدیر زندان و یا نایب مناب او بمحکوم ابلاغ و بمشارالیه قرائت میشود و مخصوصاً شروطی که آزادی محکوم مبتنی بر آن میباشد جمله به جمله به محکوم

تفهیم میشود و از او استعلام میشود که آیا شروط مندرجه در حکم را میپذیرد یا نه؟ در صورت قبول هر گاه ضمن حکم محل اقامتی برای او معین نشده باشد باید شخصاً محل اقامت خود را تعیین نماید تمام این مذاکرات با حضور مدیر اداره زندان و یا نایب مناب او و دو نفر از اعضای اداره نام برده و نماینده کمیسیون اداری زندانها باید بعمل آید و اشخاص مذکوره و خود محکوم باید سورت مجلس را امضا نمایند. هر گاه محکوم عضو ارتش باشد و در حکم محل مخصوصی پس از اتمام مدت خدمت برای اقامت او قید نشده باشد بمشارالیه بوسیله رئیس مافوق اعلام شود که محلی را که پس از ختم مدت خدمت در آنجا اقامت خواهد نمود معین کند پاسخ شخص محکوم با حضور رئیس مافوق و یا نماینده او در صورت مجلس قید و بامضای هر یک از رئیس و رؤس میرسد هر گاه محکوم نتواند امضاء کند مراتب در صورت مجلس ذکر میشود هر گاه محکوم شروط مندرجه در حکم را قبول و محل اقامت خود را نیز تعیین نماید دفترچه که روی آن عبارت «اجازه آزادی» قید شده باو داده میشود و مشارالیه مکلف است که در موقع بازرسی مأورین قضائی و اداری آنرا ارائه نماید. آزادی محکوم فوراً از طرف مدیر زندان بر رئیس اداره شهرداری ناحیه که شخص محکوم در آنجا محل اقامت برای خود معین کرده و یا اینکه در حکم برای او محل اقامت قرار داده شده ابلاغ میشود هر گاه محکوم عضو ارتش و مشغول خدمت باشد آزادی او بر رئیس مافوقش اعلام میشود تا در در موقعیکه محکوم مدت خدمت خود را تمام نماید رئیس او مراتب را بر رئیس شهرداری محلی که محکوم در آنجا اقامت خواهد نمود اطلاع دهد.

اجازه آزادی بشکل دفترچه ایست که اوراق آن دارای نمره ترتیبی و از طرف رئیس محاسب امضاء شده و حاوی مطالب و نکات ذیل میباشد:

- الف - تمام قوانین و مقررات مربوطه با آزادی مشروط
ب - خلاصه مندرجات ورقه نام و نشانی محکوم

(۲) از جمله وظایف کمیسیون اداری زندانها یکی این است که برای اداره اموال محکومین مجبور و ممنوع از تصرف در اموال خود تا موقع تعیین قیم مدیر موقت از بین اعضای خود انتخاب و تعیین مینماید
قانون ۱۲ ژوئیه ۱۹۳۱

ج - علائم و مشخصات او بطور تفصیل

د - عکس محکوم

ه - مقدار مجازات

و - نامل و موجبات محکومیت

ز - تعیین مدتی که قبلاً حبس شده و همچنین مدتی که پس از انقضای آن ممکن است با آزادی مطلق نایل شود

ح - محل اقامتی که خود محکوم معین کرده و یا ضمن حکم برای او تعیین شده است .

ط - مهلتی که محکوم پس از خروج از زندان در ظرف آن باید در محل اقامتی که معین گردیده - متقر شود و اقامت گزیند .

محکوم مکلف است که در ظرف ۲۴ ساعت پس از ورود به محل اقامت یا محل مأوریت ارتشی اجازه آزادی خود را با مضای رئیس شهرداری محل و یا رئیس قسمت خود برساند هر وقت بخواهد محل اقامت خود را عوض کند باید اجازه نامه خود را در موقع حرکت با مضای رئیس شهرداری محل اقامت و یا رئیس قسمت محل مأوریت خود برساند و پس از ورود به محل اقامت جدید نیز باید آنرا در ظرف ۲۴ ساعت با مضای رئیس شهر داری محل اقامت و یا رئیس قسمت برساند .

حضور محکوم در محل اقامت خود از طرف رئیس شهر داری محل فوراً بوزیر عدلیه و مدعی العموم بدایت اطلاع داده میشود

حضور مستخدم لشکری در محل مأوریت خود بوسیله رئیس مدعی العموم محاکمات ارتشی اعلام میشود

محل اقامت مستخدم لشکری که ترتیب تعیین آن قوفاً ذکر شد از طرف رئیس قسمت در اجازه نامه آزادی او قید خواهد گردید کسی که مشروطاً از حبس آزاد شده هر گاه از شروط مقرر در حکم تخلف نماید یا سوء اخلاق و رفتاری از وی مشهود گردد اجازه آزادی او الفاء و ابطال خواهد گردید . پارک ها و سایر مأورین صلاحیت دار اخلاق و رفتار محکوم را تحت نظر قرار داده و هر گاه حرکت خلافی از وی مشاهده نمایند مراتب را فوراً بوزیر عدلیه اطلاع میدهند و هر گاه محکوم

مستخدم لشکری باشد رؤسا قسمت این وظیفه را انجام میدهند . کسی که میخواهد به آزادی مشروط نایل شود باید اصلاح اخلاق خود را تمهید نماید و این تمهید مستلزم این است که از منهیات و اعمال مذمومه پرهیز کند و بنابر این هر گاه تمهید عیاشی نماید یا در استعمال مسکرات تجاهر کند از تمهید اصلاح اخلاق متخلف محسوب و بالتفیه اجازه آزادی او قابل ابطال میباشد ولی پارکها و سایر مأورین صلاحیت دار و همچنین رؤسای قسمت ها باید همیشه در نظر داشته باشند که اجرای مراقبت کامل بهیچوجه مستلزم نیست که تحت عنوان بازرسی بافعال و حرکات مربوطه بهیاشی رسماً مداخله نموده و نظر عموم را بخلاف کاری محکوم جلب نمایند و برعکس باید احساسات نوع پرستانه خود را برای حسن اجرای قانون آزادی مشروط مضاعف نموده و تا آخرین درجه امکان در حمایت حق و مساعدت قانونی به محکومین آزاد شده سعی و کوشش نمایند .

هر گاه ابطال اجازه آزادی لزوم دانسته باشد وزیر عدلیه قبلاً عقیده مدعی العموم بدایتی را که محکوم در حوزه مأوریت او سکونت دارد و همچنین عقیده سایر مأورین صلاحیت دار را خواسته بعد اقدام میکنند هر گاه محکوم سرباز و مستخدم ارتش و مشغول خدمت باشد عقیده مدعی العموم محاکمات ارتش و رؤسای قسمت کسب میشود به محض صدور حکم ابطال محکوم برای اجرای باقی مجازات توقیف میگردد .

مدعی العموم بدایت دادگاه محلی که شخص آزاد شده در حوزه آن سکونت دارد میتواند قبل از ابطال اجازه آزادی نیز امر بتوقیف محکوم بدهد هر گاه محکوم مستخدم ارتش باشد مدعی العموم محاکمات ارتش میتواند این اقدام را بعمل آورد ولی فوراً باید اقدام خود را بوزیر عدلیه گزارش دهند تا در صورت مقتضی برانند اجازه آزادی را ابطال نماید و در صورت ابطال توقیف قبلی که بامر مدعی العموم بعمل آمده از مدت حبس محسوب خواهد گردید و هر گاه وزیر عدلیه ابطال اجازه را لازم نداند محکوم بامر خود او فوراً مرخص خواهد گردید .

مرور زمان شامل آزادی مشروط نخواهد بود و بنابراین هرگاه کسی بحکم وزیر عدلیه به آزادی مشروط نایل گردد و بجهتی از جهات حکم نامبرده الغا شود ولی توقیف محکوم عملی نگردد یا قضیه به مدت دیگر سالها مسکوت بماند ایراد مرور زمان از محکوم پذیرفته نیست. هرگاه اجازه آزادی در ظرف مدتهای ذیل ابطال نشود ذینفع آزادی مطلق نایل خواهد گردید :

الف - در صورتیکه معادل دو برابر مدتی که در تاریخ حکم آزادی مشروط از مدت حبس او باقی بوده آزاد بماند و در ظرف این مدت حرکت خلافی از او مشهود نگردد و حکم آزادی الغا نشود. ولی بهر تقدیر این مدت از دو سال کمتر نخواهد بود .

ب - در صورتیکه محکوم بشرح ذیل سابقه جزائی داشته باشد و در ظرف دو برابر مدتی که در تاریخ حکم آزادی مشروط از مدت حبس او باقی بوده آزاد بماند و در ظرف این مدت حکم آزادی او ابطال نشود .

۱ - هرگاه محکوم در ظرف ۵ سال قبل از تاریخ آخرین حکم محکومیت یک سابقه محکومیت جزائی که حداقل آن سه ماه حبس باشد داشته باشد .

۲ - هرگاه در ظرف ۵ سال از تاریخ آخرین حکم محکومیت چند سابقه جزائی کمتر از سه ماه که حداقل هر یک از آنها یکماه باشد داشته باشد. که در صورت مفروضه فوق نیز مدتی که برای نیل به آزادی مطلق لازم است بهر تقدیر کمتر از ۵ سال نخواهد بود .

قانون آزادی مشروط را بمنزله کرم و احسان در حق محکوم قرارداد و حقی برای او محسوب نیست .

کمیسیونهای اداری زندانها و مدیر کل محاسب هر سال نتایج عملیات خودشان را بوزیر عدلیه گزارش داده و طرز عمل خود را در قضایای معضله در گزارش قید مینمایند .

کنگو و قانون آزادی مشروط و موقت

کنگو مستعمره بلژیک و از حیث وسعت خاک

تقریباً پنجاه برابر خود بلژیک میباشد . مختصری از روابط قضائی دو کشور را که باموضوع این مقاله بی تناسب نیست توضیح میدهم :

هرگاه کسی در کنگو مرتکب جرمی گردد و در بلژیک دستگیر شود در دادگاه بلژیک محاکمه می شود جرم بقانون مجازات مستعمره تطبیق میگردد ولی طرز رسیدگی و محاکمه تابع قانون اصول محاکمات بلژیک میباشد . هیئت اتهامیه در صورتیکه مقتضی بداند میتواند پس از احضار متهم و استماع عقیده مدعی العوم استیناف متهم را بدادگاه مستعمراتی بفرستد و نیز میتواند با تقاضای خود متهم بدون رسیدگی این اقدام را بعمل آورد .

هرگاه کسی در بلژیک مرتکب جرم شود و در کنگو دستگیر گردد باید بعدلیه بلژیک تسلیم شود تا مطابق قوانین این کشور محاکمه شود هرگاه یک جزء از جرم در بلژیک و جزء دیگر در کنگو انجام یابد مثل این است که جرم در بلژیک وقوع یافته باشد هرگاه بعضی از شرکاء جرم در بلژیک و بعضی دیگر در کنگو دستگیر شوند مرجع صلاحیت دار برای رسیدگی با اتهام تمام متهمین دادگاه بلژیک میباشد احکام جزائی که از مراجع قضائی بلژیک یا کنگو صادر می شود در بلژیک و کنگو قابل اجرا میباشد .

اشخاصی که از طرف مراجع قضائی بلژیک به مجازات های سالب آزادی محکوم میشوند ولی در کنگو دستگیر می شوند مجازات در زندان مستعمره نام برده اجرا می شود و همچنین هرگاه در کنگو محکوم و در بلژیک دستگیر شده باشد حکم در زندان بلژیک اجرا خواهد گردید . راجع به آزادی مشروط در مستعمرات هرگاه حکم مجازات در بلژیک اجراء شود محکوم تابع قوانین بلژیک می باشد اگرچه اصل محاکمه در کنگو وقوع یافته باشد و اگر حکم در کنگو قابل اجرا باشد قوانین محلی رعایت خواهد شد اگرچه محاکمه در خود بلژیک بعمل آمده باشد

اشخاصی که از طرف دادگناه کتگو محکوم به حبس شده ولی مجازات آنها در بازیک اجرا میشود می توانند به آزادی مشروط نائل شوند وزیر عدلیه بازیک پس از کسب عقیده مدیر کل محابس و کمیسیون اداری زندانها و مدعی العموم استینافی که زندان در حوزه مأموریت او واقع است حکم میدهد اشخاصی که از طرف دادگاهها بازیک محکوم ولی حکم مجازات آنها در کتگو اجرا میشود میتوانند طبق قوانین مجلی به آزادی مشروط

نایل شوند مرجع رسیدگی والی ایالتی است که محکوم در حرزه آن حبس می باشد والی پس از کسب عقیده مدیر زندان و مدعی العموم استیناف دادگاهی که زندان در حوزه قضائی آن واقع است حکم میدهد ولی ایالتی که محکوم متخلف در حوزه مأموریت او پیدا شده پس از کسب عقیده مدعی العموم استیناف حرزه خود میتواند حکم آزادی را ابطال نماید .

و خدت

